

МІСЦЕ СПОРТИВНИХ ІГОР У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ СПОРТУ

Сікорська Лілія

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Анотації:

Актуальність. У статті проаналізовані різні підходи щодо класифікації видів спорту та окремо спортивних ігор. Вивчено рівень зацікавленості студентів першокурсників різними видами спорту, що представлені у змісті фізичного виховання освітніх закладів. **Метою дослідження** було проаналізувати особливості спортивних ігор у сучасній системі класифікації видів спорту та визначити ставлення студентської молоді до сучасних видів спорту. **Методи дослідження.** У роботі використано теоретичні й емпіричні методи дослідження: аналіз фахової та науково-методичної літератури, метод анкетування. **Результати дослідження.** Проведений дефінітивний аналіз основних теоретичних понять «спорт», «вид спорту», «спортивні ігри». Розглянуто підхід відомих дослідників у галузі психології спорту до класифікації видів спорту та спортивних вправ на підставі виокремлення психологічних особливостей спортивної діяльності. Визначено критерії, що лягли в основу найбільш поширених класифікацій видів спорту та спортивних ігор зокрема. За допомогою проведення анкетування з'ясовано, яким видам спорту надають перевагу сучасні студенти першокурсники. **Ключові висновки:** Аналіз літературних, наукових, методичних джерел дав змогу окреслити існуючі класифікації видів спорту та зокрема спортивних ігор; визначити особливості та значення спортивних ігор. З'ясовано, що заняттям різним видам спортивних ігор надає перевагу 59,5% студентів.

Ключові слова:

вид спорту, класифікація, спортивні ігри, студенти ЗВО.

The place of sports games in the modern sports classification system.

Sikorska Liliia

Actuality. The article analyzes various approaches to the classification of sports and sports games separately. The level of interest of first-year students in various sports, presented in the content of physical education of educational institutions, has been studied. **The aim** of the study was to analyze the features of sports games in the modern system of classification of sports and to determine the attitude of students towards modern sports. **Research methods.** The work uses theoretical and empirical research methods: analysis of professional and scientific-methodical literature, the method of questioning. **Research results.** A definitive analysis of the basic theoretical concepts "sport", "kind of sport", "sports games" is carried out. The approach of well-known researchers in the field of sports psychology to the classification of sports and sports exercises, taking into account the psychological characteristics of sports activity, is considered. The criteria, which formed the basis of the most common classifications of sports and sports games in particular, have been determined. By means of a questionnaire, it was found out what kinds of sports are preferred by modern first-year students. **Key conclusions:** Analysis of literary, scientific, methodological sources made it possible to determine the existing classifications of sports and, in particular, sports games; to determine the features and significance of sports games. It was found that 59.5% of students prefer different types of sports games.

Key words:

sport, classification, sports games, students

Место спортивных игр в современной системе классификации видов спорта

Сикорская Лилия

Актуальность. В статье проанализированы различные подходы к классификации видов спорта и отдельно спортивных игр. Изучен уровень заинтересованности студентов первокурсников различными видами спорта, представленных в содержании физического воспитания образовательных учреждений. **Целью исследования** было проанализировать особенности спортивных игр в современной системе классификации видов спорта и определить отношение студенческой молодежи к современным видам спорта. **Методы исследования.** В работе использованы теоретические и эмпирические методы исследования: анализ профессиональной и научно-методической литературы, метод анкетирования. **Результаты исследования.** Проведен дефинитивный анализ основных теоретических понятий «спорт», «вид спорта», «спортивные игры». Рассмотрен подход известных исследователей в области психологии спорта к классификации видов спорта и спортивных упражнений с учетом психологических особенностей спортивной деятельности. Определены критерии, которые легли в основу наиболее распространенных классификаций видов спорта и спортивных игр в частности. Посредством проведения анкетирования выяснено, какие виды спорта предпочитают современные студенты первокурсники. **Ключевые выводы:** Анализ литературных, научных, методических источников позволил определить существующие классификации видов спорта и в частности спортивных игр; определить особенности и значение спортивных игр. Выяснено, что занятиям различными видами спортивных игр отдают предпочтение 59,5% студентов.

Ключевые слова:

вид спорта, классификация, спортивные игры, студенты ЗВО.

Постановка проблеми. Останнім часом, як в Україні, так і в світі спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості різноманіття видів спорту. Вид спорту – це поняття, яке сформувалося історично. Як зазначається у Вікіпедії (Вільна енциклопедія): «Вид спорту – це сукупність видів спортивних змагань, об'єднаних за ознаками схожості правил, однієї спортивної федерації тощо», також зазначається, що «Спорт – це змагання за

певними правилами, зазвичай це специфічний вид фізичної або інтелектуальної активності, яку здійснюють з метою змагання, а також поліпшення здоров'я, отримання морального і матеріального задоволення, прагнення до удосконалення і слави, покращення навичок» [4], тощо.

На сьогоднішній день спортивна діяльність досліджується і вивчається багатьма науками та вченими. Для цього використовують різні критерії, які визначають класифікації видів спорту. Так, розроблені педагогічні, фізіологічні, біомеханічні класифікації (Л. П. Матвеев, Я. Коц, В. Н. Платонов, А. А. Тер-Аванесян). Слід зазначити, що майже повністю відсутні системи кваліфікацій, до яких в основу вкладені критерії, які розглядають спорт з філософської і соціальної позиції вивчення окремих дисциплін. Досліджуючи особливості спортивних ігор, важливо враховувати їх соціально-культурний потенціал, при цьому звертаючи увагу на сучасні ідеї та принципи, які закладені в класифікаційних системах видів спорту.

Враховуючи різноманітність видів спорту сучасного суспільства все ще не існує єдиної класифікації видів спорту, тому велика кількість авторських підходів до визначення особливостей видів спорту, що може бути покладена в основу певної класифікації представляє достатній дослідницький інтерес.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковці, які присвячують свої дослідження спортивній галузі, для узагальнення певних особливостей різних спортивних спеціалізацій завжди намагаються знайти окремі схожі чи навпаки інші риси у представників видів спорту. На основі чого, зазвичай, розробляють власну класифікацію або притримуються розроблених раніше. Отже, майже в кожному посібнику зі спортивних ігор ми можемо ознайомитися з класифікацією як загалом видів спорту так і окремо спортивних ігор [1, 2, 8, 11, 17 та ін.]. Важливість спортивних ігор у загальній системі спорту не викликає сумніву. Автори вказують на комплексність впливу засобів спортивних ігор на функції організму та на прояв фізичних якостей, їхню емоційну насиченість, ситуативну непередбачуваність, естетичну привабливість та світову популярність серед різних верств населення [5, 7, 10, 14 та ін.].

Поява нових видів спорту збільшує вибірковість, тому фахівці завжди слідкують за тенденціями змін у пріоритетності уподобань суспільства, це дає підставу для удосконалення правил змагань, збагачення техніки та тактики спортивних ігор, внесення змін до організації змагань і навіть появи супутніх видів спорту, що додають видовищності (зокрема, чирлідінгу). Серед останніх публікацій у цьому напрямку можемо зазначити наукові статті В.М. Платонова, Т. Єсентаєва [16], О.В. Борисової [3], О.О. Мітової зі співавт. [13], В.В. Ніколаєнко, О.В. Байрачного [15], Р.О. Сушко [21].

Мета дослідження – проаналізувати особливості спортивних ігор у сучасній системі класифікації видів спорту та визначити ставлення студентської молоді до сучасних видів спорту.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні взяли участь студенти першого курсу Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського кількість яких – 160 осіб (105 – жінки, 55 –

чоловіки). Вік анкетованих студентів від 16 до 19 років: 16 років – 4 особи (2,5 %), 17 років – 120 осіб (75 %), 18 років – 34 особи (21,3 %), 19 років – 2 особи (1,2 %). Студенти, їхні батьки, а також адміністрація закладу були проінформовані про участь у дослідженні та дали згоду на систематизацію та обробку даних анкетування.

Дослідження умовно відповідало наступним крокам – аналіз літературних джерел щодо особливостей викладання дисципліни фізичне виховання у ЗВО в сучасних умовах, актуалізація питання про збереження та зміцнення здоров'я студентів під час спортивного вдосконалення, вибір методів дослідження, що було частково представлено у попередніх наших публікаціях [19, 20]. Анкетування студентів I курсу було проведено анонімно у вересні-грудні 2019-2020 н.р.,

У дослідженні використано емпіричні та теоретичні методи дослідження, це аналіз фахової та науково-методичної літератури, соціологічні методи дослідження, зокрема метод анкетування.

Теоретичне опрацювання літературних джерел дозволило нам здійснити дефінітивний аналіз понять «вид спорту», «спорт», «спортивні ігри», вивчити питання щодо класифікації видів спорту, дослідити місце спортивних ігор в системі сучасної освіти молоді, з'ясувати їх особливості.

Для дослідження було проведено анкетування студентів першого курсу Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Його метою було визначення рейтингу уподобань щодо різних видів спорту. Студентам було запропоновано 30 видів спорту, що представлені в програмах з фізичної культури освітніх закладів, для того щоб вони проставили ранги від найлюбленішого виду спорту (№1) в порядку убавання уподобань (до №30).

Результати дослідження. Щоб з'ясувати сучасний стан розвитку спортивних ігор, їх місце в загальній класифікаційній системі спорту ми провели дефінітивний аналіз основних теоретичних понять. Л.Н. Акімова (2004) вважає, що «спорт як модель життєвої боротьби являє собою чудову арену для наукових досліджень», ось наприклад основними напрямками досліджень у психології спорту 20-30-х років – були проблеми впливу фізичних навантажень на психічну сферу людини, у 40-50-ті рр. – формування та вдосконалення рухової навички, 50-60-ті рр. – емоційно-вольова підготовка, 70-80-ті рр. – психологічна підготовка до змагань і саморегуляція, 80-90-ті рр. – глобальна проблема психологічного забезпечення спортивної діяльності та ментального тренінгу [1].

Для вирішення проблеми опису та виділення психологічних особливостей спортивної діяльності відомими дослідниками в галузі психології спорту були запропоновані класифікації видів спорту та спортивних вправ. Так, Г. Бергер у своїй класифікації, прийнятої в США, виділив три критерії: критерій I – це види спорту, які через просторової і тимчасової невизначеності вимагають швидкої реакції (парний теніс, спортивні ігри, боротьба) і в яких велика частина дії контролюється самим спортсменом (штовхання ядра, гімнастика); критерій II – відображає

ймовірність отримання фізичної травми в конкретному виді спорту, де всі види спорту розділені на дві групи: з вираженим ризиком отримання фізичної травми (наприклад, боротьба) і з мінімальним ризиком (наприклад, теніс); критерій III – це тип змагання: непрямий (паралельний – по типології Ванека і Кретті) або прямий контакт з іншим учасником. Прикладом непрямого контакту в спортивних іграх є гольф, більярд тощо [1].

На думку Бергера, «спортсмени, діяльність яких безпосередньо спрямована проти своїх суперників, є приблизно більше домінуючими і схильні при невдачах звинувачувати швидше інших, ніж себе, а також виявляти агресивність, як правило, і поза спортивною діяльністю», а «спортсмени, котрі займаються «невизначеними» видами спорту, більш впевнені в собі, вільніше себе почувають у невизначених ситуаціях, а також володіють рядом якостей, які дозволяють їм легко пристосовуватися до зовнішніх змін» [1].

Т.Т. Джамгарових пропонує класифікацію видів спортивних вправ за двома аспектами, де перший – протистояння, а другий – взаємодія, тому всі види спорту об'єднані в 9 груп: *1-ша група* – бокс, боротьба, фехтування; *2-га група* – футбол, хокей, регбі, гандбол (ручний м'яч), водне поло; *3-тя група* – волейбол, теніс і бадмінтон (парний розряд); *4-та група* – теніс, бадмінтон (одиначний розряд); *5-та група* – веслування (крім одиначного розряду), батут (синхронні стрибки); *6-та група* – легка атлетика, лижі, плавання (естафети); *7-ма група* – біг, ходьба, катання на лижах, велоспорт (індивідуальна гонка); *8-ма група* – фігурне катання (парне), акробатика (пар); *9-та група* – гімнастика, акробатика, важка атлетика [1].

Ще однією з найбільш поширених класифікацій видів спорту є, класифікація відповідно переважного прояву фізичних якостей та їх відповідність певним вимогам: *швидкісно-силові види спорту*, які характеризуються максимальною інтенсивністю та потужністю зусиль, до них належать – спринтерський біг, метання диска, стрибки, піднімання штанги; види спорту, які вимагають *прояву витривалості* у рухах циклічного характеру, це – біг на середні та довгі дистанції, лижні гонки, ходьба, плавання, веслування; види спорту, які потребують *прояву координаційних здібностей* в умовах суворо регламентованої програми рухів, це – акробатичні та гімнастичні вправи, стрибки у воду, фігурне катання на ковзанах; види спорту, в яких переважає комплексний прояв фізичних якостей в умовах змінних режимів рухової діяльності, безперервних змін ситуацій і форм дій, це – бокс, фехтування, боротьба, спортивні ігри тощо [12].

Л. К. Серова (2005) запропонувала іншу класифікацію, де всі види спорту розділені на три великі групи, що дає можливість класифікувати види спорту за психологічними особливостями (табл. 1).

**Класифікація видів спорту за психологічними особливостями
(за Л. К. Серовою, 2005)**

<p>I група – контактні види спорту, їх психологічним змістом є безпосереднє протиборство суперників. Мета цієї боротьби – обіграти суперника та добитися перемоги, кількісно вираженої в голах і очках.</p>	<p>II група – види спорту, де потрібно випередити суперників за рахунок складності та краси рухів і набрати якомога більше балів. У цих видах спорту бали присуджуються суддями. Тому тут важливо зробити відповідне враження на суддів. Такі види спорту названі художніми</p>	<p>III група – види спорту, де можна випередити суперника, показавши кращий кількісний результат, виражений у секундах, кілограмах, метрах, такі види спорту назвали рекордними. До них відносяться: швидкісно-силові та циклічні види спорту</p>
<p>Види спорту, які належать до цих груп:</p>		
<p><i>Спортивні ігри</i> прийнято ділити на індивідуальні (теніс, настільний теніс, бадмінтон та ін.) та командні (футбол, волейбол, гандбол, баскетбол, водне поло та ін.). <i>Єдиноборства</i> діляться на бокс, боротьбу і фехтування, кожен з яких має ряд різновидів.</p>	<p>До другої групи художніх видів спорту відносяться види спорту, які умовно можна розділити на підвиди: <i>поодинокі, парні, групові</i>. Деякі види спорту мають представництво в усіх трьох підвидах, інші лише в одиночному і в парному, а окремі представлені тільки одиночними виступами.</p>	<p>Швидкісно-силові види – включають спринт, стрибки в довжину і у висоту, штовхання ядра, метання диска і молота, важку атлетику. Циклічні види спорту включають біг на середні та довгі дистанції, плавання, лижні гонки, велогонки, ковзани та ін.</p>

Аналізуючи зміст програм з фізичної культури можна констатувати, що спортивні ігри широко представлені у змісті фізичного виховання в установах загальної, професійної освіти та закладах вищої освіти. Зокрема, в навчальній діяльності студентів – це баскетбол, волейбол, гандбол, настільний теніс, футбол; в позакласній фізкультурно-спортивній та оздоровчій роботах (окрім названих) пропонуються бадмінтон, хокей, теніс, регбі.

Взагалі, якщо розглядати спортивні ігри, то це наймасовіший вид спорту, який отримав визнання у всіх країнах світу і до якого залучають різновікові верстви населення. Спортивні ігри посідають вагомe місце у світових змаганнях, а також їх включено до Олімпійських ігор. Наприклад: «футбол офіційно включили до програми літніх Олімпіад в 1908 р., хоча починаючи з 1900 і 1904 рр. спочатку на Олімпіадах проводили тільки демонстраційні турніри з футболу, так як в той час гра ще не була надто

поширена», «волейбол спочатку визнали олімпійським видом спорту в 1957 році в Софії на 53-й сесії Міжнародного олімпійського комітету відповідним рішенням, а вперше він з'явився на літніх Олімпійських іграх у 1964 році, які проходили в Токіо», «гандбол вперше з'явився на літніх Олімпійських іграх у 1936 році в Берліні, але був включений у програму кожних наступних Олімпійських ігор у 1972 році в Мюнхені», «баскетбол включили до програми Олімпійських ігор тільки після створення у 1932 році Міжнародної любительської федерації баскетболу (FIBA), після чого рішенням Міжнародного олімпійського комітету на сесії, що відбулася в Осло 28 лютого 1935 року був визнаний олімпійським видом спорту з 1936 р.» [4].

У сучасному суспільстві спортивні ігри є засобом комплексного розвитку фізичних якостей, зокрема: швидкості, спритності, витривалості тощо. Також є засобом удосконалення рухових навичок, характеру, морально-вольових якостей, тобто вони виховують колективізм, рішучість, активність, самодисципліну, відповідальність.

За термінологічним визначенням «спортивні ігри – це протиборство двох сторін, яке проходить у рамках правил і спрямоване на досягнення переваги, що оцінюється за кількістю досягнень обумовленої мети гри» [4].

Більшість спортивних ігор представляє собою комплекси природних рухів, фізичних вправ, які виконуються гравцем або у взаємодії з партнерами в боротьбі з суперником і спрямовані на створення ігрових ситуацій, що в результаті дає перемогу. Отже, існує й інше визначення: «спортивні ігри – це вид ігрових змагань, основою якого є різні технічні й тактичні прийоми влучення у процесі протиборства у визначену ціль спортивним снарядом, зміст і організація яких регламентується офіційними правилами» [6, 10, 11].

Розрізняють спортивні ігри: командні – це волейбол, баскетбол, гандбол, футбол, всі види хокею; особисті – це шахи, шашки; ігри, які існують як особисті так і командні – це бадмінтон, гольф, теніс. Правила проведення спортивних ігор розробляються відповідними міжнародними федераціями, які сприяють розвитку ігор і організують міжнародні й національні змагання. В Україні розвиваються більшість спортивних ігор, які отримали світове визнання. Специфіка спортивних ігор полягає у тому, що боротьба із суперником вимагає швидкої реакції, зміни реалізації плану ігрових дій, адекватної поведінки. Ефективність ігрових дій залежить від швидкої оцінки ігрової ситуації і вибору відповідних ігрових прийомів, що передбачає наявність високо розвинутих психофізіологічних функцій (стійкість, концентрація та швидкість переключення уваги, широкий спектр зорового аналізатора, адекватність і швидкість реакції тощо). Однією з особливостей всіх спортивних ігор є наявність великого технічного арсеналу: різновидів передач, ведення, кидків, ударів та тактичного забезпечення гри в обороні та нападі.

Багаточисельність та різноманітність спортивних ігор обумовлює безліч існуючих класифікацій. Одна з них [5, 6, 11], представлена нижче (рис. 1).

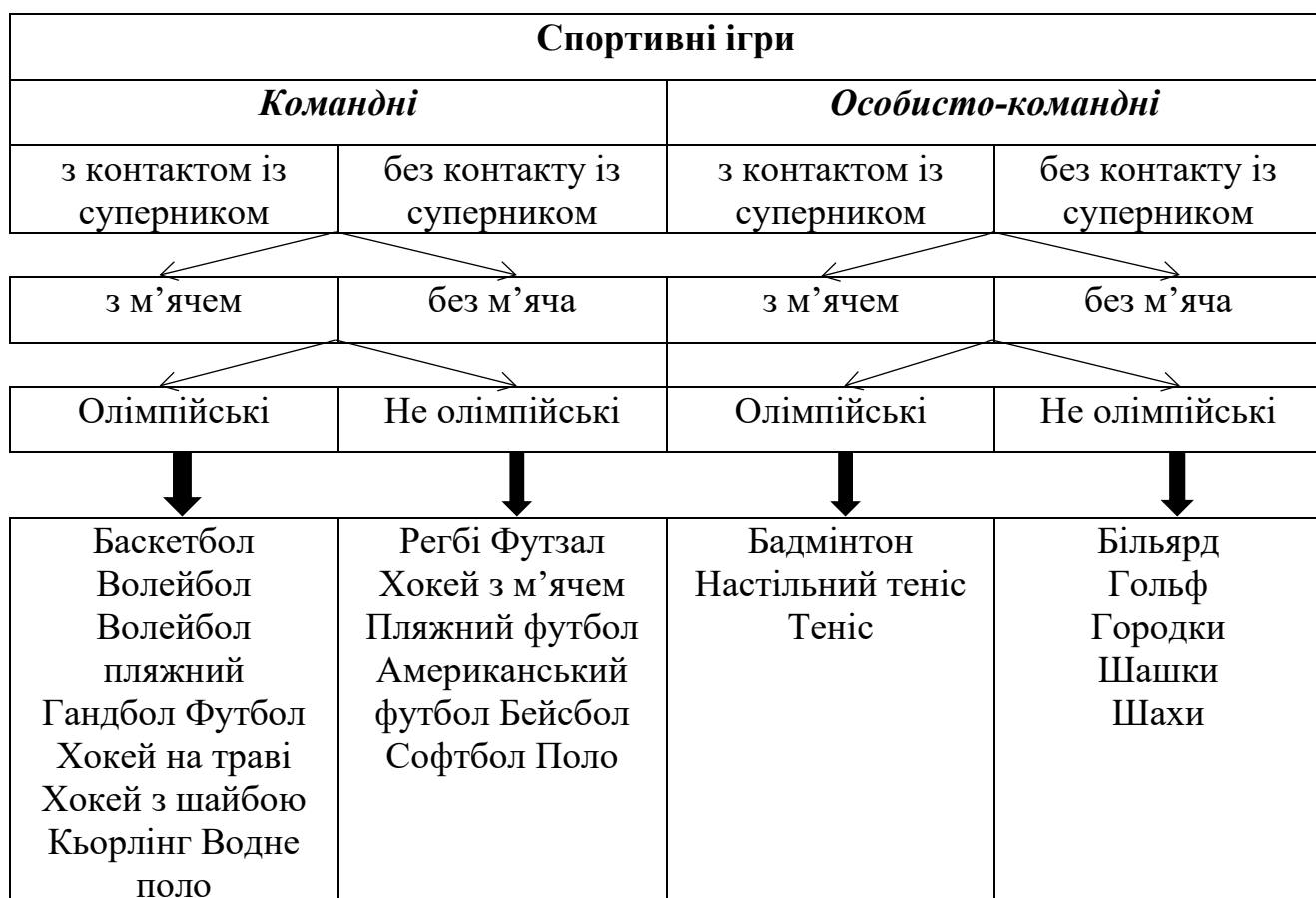

Рис. 1. Класифікація спортивних ігор

В наведеній класифікації спортивні ігри розподілені на дві великі групи: командні та особисто-командні (індивідуальні). Далі розподіл відповідно до класифікації передбачає на поділ ігор без будь-якого контакту і з безпосереднім контактом із суперником. Для першої групи характерна боротьба за володіння м'ячем, шайбою тощо із можливістю направити їх у ціль, тобто у кільце, ворота тощо. Для другої групи характерне почергове володіння обумовленим правилами спортивним снарядом і дії гравців на окремих ділянках майданчика, які зазвичай розділені сіткою.

За іншою добре відомою класифікацією спортивних ігор поділ ігор відбувається (деталізується) відповідно до ігрового спорядження та способів володіння ним. У спортивних іграх у якості спорядження найчастіше використовуються м'ячі або інші спеціальні предмети (шайба, волан та ін.), де гравці взаємодіють з цими об'єктами безпосередньо руками, ногами, головою або опосередковано за допомогою інших пристроїв (ключок, біт, ракеток і т. п.). Крім того, можна використовувати додаткові способи пересування, наприклад ковзани, ролики тощо.

За належністю до програми Олімпійських ігор всі спортивні ігри поділяються на олімпійські та неолімпійські види спорту.

У більшості ігор з м'ячем хід гри поетапний. Виділяють три етапи, або фази, як часто ще зустрічається в науковій літературі: I етап – володіння м'ячем; II етап – відбір м'яча; III етап – нейтральний, коли жодна з команд не володіє м'ячем. Етапи гри в свою чергу діляться на ігрові ситуації: стандартні

та типові. Стандартними позиціями (удар від воріт, кутовий удар, подача м'яча та ін.) називаються ті ситуації, які постійно повторюються згідно з правилами гри. Типовими ситуаціями називаються моменти під час гри, які часто повторюються та інші ігрові ситуації, які не мають точних правил виникнення.

Згідно Єдиної спортивної класифікації України спортивні ігри представлені практично в усіх групах, де вони поділяються на *олімпійські* (до них належать командні, особистісно-командні, літні, зимові види), *неолімпійські* (командні, особистісно-командні, змішані), *для осіб з функціональними вадами* (з вадами зору, з вадами слуху, з ураженням опорно-рухового апарату, з розумовими та фізичними вадами, де вони поділяються також на літні та зимові види, а також на командні, особистісно-командні, змішані), *спортивно-технічні* (мотобол) і *прикладні* (командні: футбол, волейбол, баскетбол, гандбол).

Отже, це дає нам можливість стверджувати про те, що спортивні ігри посідають одне із перших місць за популярністю у світі спорту, в них беруть участь різновікові верстви населення і вони наймасовіші.

Аналіз результатів анкетування студентів свідчить, що переважна їх більшість позитивно ставиться до занять спортом та надає перевагу традиційним і відомим у світі видам спорту, серед яких безумовно й спортивні ігри.

Зокрема, кількість студентів, які віддали перевагу саме спортивним іграм, становить 59,5%, найбільше 1 ранг отримали: волейбол – 21,3 %, футбол – 18,8 %, баскетбол – 9,4 %, гандбол – 3,8 %. Результати анкетування студентів першого курсу представлені у табл. 2.

Таблиця 2

Пріоритетність у виборі виду спорту студентів I курсу

Вид спорту	Кількість студентів, що визначили 1-й ранг виду спорту	
	загальна кількість осіб	у %
Баскетбол	15	9,4
Волейбол	34	21,3
Гандбол	6	3,8
Футбол	30	18,8
Теніс	3	1,9
Настільний теніс	4	2,5
Бадмінтон	1	0,6
Городки	1	0,6
Флорбол	1	0,6
Гімнастика	15	9,4
Легка атлетика	11	6,9
Важка атлетика	3	1,9

Продовження таблиці 2

Лижний спорт	1	0,6
Плавання	11	6,9
Туризм	5	3,1
Аеробіка	6	3,8
Чирлідінг	1	0,6
Фітнес	10	6,3
Сумо	2	1,3

Як свідчать результати представленні в табл. 2, значна кількість студентів надає перевагу й таким видам спорту як: гімнастика – 9,4 %, легка атлетика – 6,9 %, плавання – 6,9 %, фітнес – 6,3 %), аеробіка – 3,8 %. Були й такі види спорту, які внаслідок ранжування студентів взагалі не отримали перше, друге й третє місце: фехтування, петанк, хортинг.

Дискусія. У наш час спортивні ігри належать до найбільш масових і популярних видів спорту, які поширені у всьому світі та є складовою сучасних класифікацій видів спорту в цілому. Спортивні ігри в галузі фізичного виховання і спорту посідають ключове місце, оскільки саме вони широко представленні в навчальних програмах з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів, у програмах груп підвищення спортивної майстерності і факультативних занять у закладах вищої освіти, у планах спортивних заходів і програмах змагань.

У своїх наукових дослідженнях Горобей М.П., Чалий О.С., Дерябкіна Т.В., Самійленко В.П. практикують на заняттях з фізичного виховання застосування спортивних ігор (волейболу, футболу, баскетболу та настільного тенісу) і на їхню думку, це дає молоді можливість отримувати необхідне фізичне навантаження й емоційне задоволення, що сприяє формуванню здорового способу життя. Таким чином вони вважають, що спортивні ігри – це один з найефективніших засобів фізичного виховання студентської молоді, їх прояву рухової та соціальної активності, зміцнення здоров'я, правильною формою проведення дозвілля, що сприяє формуванню здорового способу життя [18, С.10].

Ж. Л. Козіна та співавт. наголошують, що одним із найважливіших чинників зацікавленості студентів до занять є саме спортивні ігри, оскільки гра є основним видом діяльності ще з дитячого віку й безпосередньою підготовкою до життя в суспільстві. На їх думку однією з особливостей спортивних ігор є специфіка змагальної діяльності, яка й відрізняє їх від інших видів спорту [8].

Зубченко Л.В., Гаврилін В.О. у своїх працях детально розглядають існуючу систему навчання і виховання молоді, аналізують, визначають особливості спортивних ігор (футбол, волейбол, баскетбол, гандбол) і їх виховне значення для всебічного розвитку людини [18, с. 12].

Володимир Наумчук [15] у своїх дослідженнях вивчає питання важливості спортивних ігор в системі професійної підготовки вчителя фізичної культури і вважає, що заняття спортивними іграми сприяють удосконаленню професійних і особистісних якостей студентів, включаючи патріотичний, вольовий, моральний, правовий, естетичний аспекти їхньої майбутньої фахової діяльності.

Отже, розробка класифікацій, визначення особливостей різних видів спортивних ігор привертає до себе увагу багатьох науковців і на сьогодні залишається дуже цікавою та потребує ще більш детального вивчення, оскільки соціальне значення спортивних ігор є надзвичайно важливим.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз літературних, наукових, методичних джерел дав змогу окреслити існуючі класифікації видів спорту та зокрема спортивних ігор; визначити особливості та значення спортивних ігор.

За допомогою проведеного анкетування зі студентами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського ми дослідили ставлення студентської молоді до запропонованих видів спорту, а також визначити їх пріоритети щодо цих видів спорту. З'ясовано, що заняттям різним видам спортивних ігор надає перевагу 59,5% студентів.

Список літературних джерел

1. Акімова ЛН. Психологія спорту: курс лекцій. Одеса: Студія «Негоціант», 2004. 127 с.
2. Базильчук ОВ, Ребрина АА, Столітенко ЄВ. та ін. Спортивні ігри: навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2015. 471 с.
3. Борисова ОВ. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине (на материале тенниса): [монографія]. К.: Центр учебной литературы. 2011. 312 с.
4. Вікіпедія /<https://uk.wikipedia.org/wiki>
5. Вознюк ТВ. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун ДЮ. 2017. 248 с.
6. Драчук АІ. Теорія і методика викладання гандболу: навчальний посібник. 3-є видання, доповнене і перероблене. Вінниця, 2019. 254 с.
7. Жмурко ЮІ, Бердега СІ. Спортивні ігри: методичні рекомендації. Хмельницький: навчально-виховний комплекс № 2, 2018. 42 с.
8. Козіна ЖЛ. редактор. Спортивні ігри: навч. посіб. Харків: Точка; 2010. Том 1. 200 с.

References

1. Akimova LN. Psikhologiya sportu: kurs lekcij. Odesa: Studiia «Negociant», 2004. 127 s.
2. Bazil'chuk OV, Rebrina AA, Stolitenko IeV. ta in. Sportivni igri: navchal'nij posibnik. Khmel'nic'kij:KhNU, 2015. 471 s.
3. Borisova OV. Sovremennyj professional'nyj sport i puti ego razvitiia v Ukraine (na materiale tennisa): [monografiia]. K.: Centr uchebnoj literatury. 2011. 312 s.
4. Wikipedia /<https://uk.wikipedia.org/wiki>
5. Vozniuk TV. Suchasni igrovi vidi sportu: teoriia ta metodika vikladannia: navchal'nij posibnik. Vinnicia: FOP Korzun DIu. 2017. 248 p.
6. Drachuk AI. Teoriia i metodika vikladannia gandbolu: navchal'nij posibnik. 3-ie vidannia, dopovnene i pereroblene. Vinnicia, 2019. 254 s.
7. Zhmurko Iu.I., Berdega S.I. Sportivni igri: metodichni rekomendacii. Khmel'nic'kij: navchal'no-vikhovnij kompleks vol. 2, 2018. 42 s.
8. Kozina ZhL. redaktor. Sportivni igri: navch. posib. Kharkiv: Tochka; 2010. Tom 1. 200 s.
9. Kondes T.V. Metodichnij kompleks disciplini "Fizichne vikhovannia". Kiiv: Institut ekonomiki ta prava «KROK», 2001. 38 p.
10. Kostiukevich VM. Organizaciia i provedennia zmagani' iz sportivnikh igor:

9. Кондес ТВ. Методичний комплекс дисципліни «Фізичне виховання». Київ: Інститут економіки та права «КРОК», 2001. 38 с.
10. Костюкевич ВМ. Організація і проведення змагань із спортивних ігор: навчальний посібник для студентів вузів. Вінниця: ВДПУ, 2001. 216 с.
11. Костюкевич ВМ, Вознюк ТВ, Драчук АІ. Спортивні ігри: курс лекцій: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Ландо ЛТД, 2012. 240 с.
12. Матвеев ЛП. Общая теория спорта и её прикладные аспекты. Москва: Известия; 2001. 333 с.
13. Мітова ОО, Малойван ЯВ, Кіреєв ОА. Сучасні тенденції розвитку волейболу: методичні рекомендації для студентів, викладачів, тренерів. Дніпропетровськ: ДДФКіС, 2012. 34 с.
14. Наумчук В. Спортивні ігри в системі професійної підготовки студентів факультетів фізичного виховання. *Професійна освіта*. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2007. № 3. С.3-6.
15. Ніколаєнко ВВ, Байрачний ОВ. Особливості розвитку футболу на сучасному етапі. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2012. № 3. С. 17-20.
16. Платонов В, Есентаєв Т. Организационно-управленческие модели совершенствования системы подготовки спортсменов высокой квалификации в условиях политизации и коммерциализации олимпийского спорта. *Наука в олимпийском спорте*. 2015. № 1. С. 19-26.
17. Платонов ВН. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник для тренеров: в 2 кн. Киев: Олимпийская литература; 2015. Книга 1. 680 с.
18. Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях. Збірник статей XIV міжнародної наукової конференції 9-10 лютого 2018 р. Т. 11. Харків: 2018. 104 с.
19. Сікорська ЛВ. Фізичне виховання, як засіб збереження та зміцнення здоров'я navchal'nij posibnik dlia studentiv vuziv. Vinnicia: VDPU, 2001. 216 s.
11. Kostiukevich VM, Vozniuk TV, Drachuk AI. Sportivni igri: kurs lekcij: navchal'nij posibnik dlia studentiv vishchikh navchal'nikh zakladiv. Vinnicia: Lando LTD, 2012. 240 p.
12. Matveev LP. Obshchaia teoriia sporta i ee prikladnye aspekty. Moskva: Izvestiia; 2001. 333 p.
13. Mitova OO, Malojvan IaV, Kireiev OA. Suchasni tendencii rozvitku volejbolu: metodichni rekomendacii dlia studentiv, vikladachiv, treneriv. Dnipropetrovs'k: DDIFKiS, 2012. 34 p.
14. Naumchuk V. Sportivni igri v sistemi profesijnoi pidgotovki studentiv fakul'tetiv fizichnogo vikhovannia. Profesijna osvita. Naukovi zapiski. Serii: Pedagogika. 2007. vol. 3. S.3-6.
15. Nikolaienko V.V., Bajrachnij O.V. Osoblivosti rozvitku futbolu na suchasnomu etapi. Teoriia i metodika fizichnogo vikhovannia i sportu. 2012. vol. 3. S. 17-20.
16. Platonov V, Esentaev T. Organizacionno-upravlencheskie modeli sovershenstvovaniia sistemy podgotovki sportsmenov vysokoj kvalifikacii v usloviiakh politizacii i kommercializacii olimpijskogo sporta. Nauka v olimpijskom sporte. 2015. vol. 1. S. 19-26.
17. Platonov VN. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpijskom sporte. Obshchaia teoriia i ee prakticheskie prilozheniia: uchebnik dlia trenerov: v 2 kn. Kiev: Olimpijskaia literatura; 2015. Kniga 1. 680 p.
18. Problemy i perspektivy razvitiia sportivnykh igr i edinoborstv v vysshikh uchebnykh zavedeniiakh. Zbirnik statej KhIV mizhnarodnoi naukovoї konferencii 9-10 liutogo 2018 r. T. 11. Kharkiv, 2018. 104 s.
19. Sikors'ka LV. Fizichne vikhovannia, iak zasib zberezheniia ta zmicnenniia zdorov'ia studentiv ta ikh sportivnogo vdoskonalenniia. Fizichna kul'tura, sport ta zdorovia nacii: zbirnik naukovikh prac'. Vipusk 9 (28). Vinnicia: TOV «Tvorii», 2020. S. 68-77.
20. Sikorska LV, Nevirians'ka OS. Fizichna aktivnist' iak chinnik zdorovogo sposobu zhittia studentiv. Fizichna kul'tura, sport ta fizichna reabilitaciia v suchasnomu suspil'stvi: zbirnik naukovikh prac' Kh Vseukrains'koi students'koi

студентів та їх спортивного вдосконалення. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Випуск 9 (28). Вінниця: ТОВ «Твори», 2020. С. 68-77.

20. Сікорська ЛВ, Невилянська ОС. Фізична активність як чинник здорового способу життя студентів. Фізична культура, спорт та фізична реабілітація в сучасному суспільстві: збірник наукових праць X Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. С.81-85.

21. Сушко РО. [Аналіз проблемних питань розвитку спортивних ігор з урахуванням чинників глобалізації спорту вищих досягнень](#). Вінниця: ТОВ «Планер», 2017. С. 441-445

naukovo-praktichnoi konferencii. Vinnicia: TOV «Planer», 2017. S.81-85.

21. Sushko RO. Analiz problemnikh pitan' rozvitku sportivnikh igor z urakhuvanniam chinnikiv globalizacii sportu vishchikh dosiagnen'. Vinnicia: TOV «Planer», 2017. S. 441-445

DOI: 10.31652/2071-5285-2021-11(30)-220-231

Відомості про автора:

Сікорська Л. В.; orcid.org/0000-0001-5272-5984; lilukubik@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, Вінниця, 21000, Україна.